

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécssett hához
küldve: egész évre 5 ft., fél-
évre 2 ft. 50 kr., negyed évre
1 ft. 25 kr. egyes szám 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók
Weidinger N. könyvkeres.
(Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
Egy öt-hasasos petit sor
egyszeri megjelenésért 6 kr.
3-szori 5 kr., 10-szeriért 4 kr.
fizetendő. — Minden hir-
detés után 30 kr. bélyeg díj
fizetendő. A nyilt tér 1 petit
sora 10 kr. A hirdetési díj
előre fizetendő.

Szerkesztői Iroda:
Fereneciek utcája 22.sz. I. emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városbéli épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Feszil Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Taisz Mihály nyomdájában
Majláth-tér 2. szám alatt.

A jóslat.

Leszámítva a nihilismus dülását, és a középázsiai harcok makacsságát, minden sikerültni látszik az óriás orosz államhadjó kormányosainak arra nézve, hogy az állítólagos Nagy-Péter-féle végrendeletben előírt cél mihamarább elérjék.

Régtől ismeretes, hogy az orosz diplomácia ép oly ügyes, ravasz és ennél fogva szerencsés műveleteiben, mint minő ötombra, ügyetlen, korumpált a belkormányzat, a mi természetesen az önkényuralom következménye.

Ez egyszer azonban az orosz ravaszság oly diadalt ül, minőhez hasonlót még soha sem vívott ki a külpolitika terén, mert sikerült neki természetesen és örökölt ellenét az angol kapzsiságot és fukarságot üstökön ragadva annyira befogni, hogy ez maga kezére jár az oroszok a hármassó-világ kulcsának Byzancznak elfoglalására s a mi vele együtt jár az ozman világ súlypontjának Ázsiába áttételével a roppant indiai gyarmatoknak — az indiai császárságnak, Angolország kincsei bányájának elvesztegetésére.

Mit tartunk Gladstone felől, azt már a bolgár atrocitá meetingek rendezése alkalmával nyíltan megmondottuk, most még inkább az a meggyőződésünk, hogy ő egyszerűen orosz ügynök, — hisz mai romlott korunkban ez már nem tartozik a lehetetlenség közé, sajnos, hogy háromszáz éven át nem egy hazánkba osztrák ügynök volt és hazáját elárulta.

Azt hisszük, hogy az angol „szabadelvi párt” — mely éppen oly szabadelvi, mint nálunk a Tiszapárt — váratlan győzelme a parlamenti választásoknál szinte az orosz diplomácia és pénzes zsákjainak tudható be, — mert egy oly szövetséges, minő Gladstone és pártja felér egy milliányi hadsereggel és milliárd rubellel.

Tudjuk, hogy az utolsó évek

TÁRCSA.

Óh! ne csábíts...

Óh! ne csábíts szép szemekkel angyalom,
Ezer tőrrel nyíltál át a fájdalom;
Szeretnél, de hiába, nem lehet,
Hasztalanul erőltetem szívemet.

Bizonyágom a jó Isten Teremtőm,
Volt nekem már sok szép leány szeretőm,
Hittem egynek, bízam tizben, huszban is,
De mind megcsalt, lány a lány van, mind hamis.

Letarolta a szívemet a bánat,
Mint a deres őszi idő a tájat;
Nem nyílt virág a letarolt táj felett,
Nem táplálhat többé e szív szerelmet.

Úgy mondja...

Úgy mondja a világ,
Azok a boldogok,
A kibékültek,
Szerelmi láng lobog.

Én pedig azt hiszem,
Boldog csak az lehet...
Hej! a ki senkit sem
S kit senki nem szeret.

Várady Ferencz.

A kishitűekhez.

Ha kis hitetek az: hogy nemzetünk
Függetlené, nagygya nem lehet: —
Kerdezétek meg csak a tenni kész —
Méhájként munkás nagy tömeget.

S ha kétkedtek a felett, hogy újabb
Ezer évünk szöb jövöt hoz ránk, —
Oh menjetek hitet meríteni.
Járjátok be áldott szép hazánk.

Utaztatok be e remek földet,
Minő más nép csak álomban lát —
S higgyétek el nekem, — lelketeket
Új-élet-teretragy villanyozza át.

háboruit és kivált annak költségeit megúnt kalmár fukarság is elébb-utóbb belátja vaktságát és megcsalatlását, hisszük, hogy Gladstone társával még a parlamenti bíróság elé lesz állítva és hogy elítéltetésük példát fog állítani ismét egy évszázadra, de hogy akkor az indiai kincsbányák kulcsa még megmenthető legyen, azt nem merjük reményleni, az akkor már a moskovita czár kezében lesz és ő birodalmának súlypontját a Neva partjairól átteszi a Bosphorus partjaira, Kisázsiaiban, Északafrikában és Indiában pedig a keresztény lakosság adja meg e hódítás árát, mert a felszított vallási fanatizmus bosszúfegyverét azok ellen fogja fordítani, kiket legközelebből élér.

Az egyetlen hatalom, mely az orosz politika célját megfusiítani hivatva volna, nemcsak hogy ezen hivatását félreismeri, hanem azonkívül az orosz zsoldos Gladstone „szabadelvi” és „szlávbarát” politikája által kötve tartatik, míg előbb utóbb a túlrádó szláv elem által összeszorítva orosz vazallá lejjebbítetni fog, míg a birodalom német foszláyai oda mennek, ahová azokat a vonzás törvénye készteti.

Az osztrák-magyar hadsereg és honvédségnek csodákat kellene művelni, hogy az ellenfele felbujtott délszláv tömegnek, az orosz hadseregnek és ezzel szövetséges az „irredenta tartományokra sóvárgó olasz haderőnek megfelelhessen, — a már oly oktanul tönkretett török ellentállására számítani nem lehet. Németország és a francia köztársaság seregei egymást lekötik, az angol hajóhad, ha bár elkésvé meg is indítanék Konstantinápolyt, lesz gondja a bolgár-orosz seregeknek, hogy a Dardanellákat hamarabb elfoglalja s az angol hajóhadat be ne bocsássa.

Csodával hatásos tetteket tapasztaltunk ugyan már a magyar hadseregtől, de nem az osztrák-magyar-tól, azután a hadviseléshez nem is a legfőbb eszköz a hadsereg, hanem

a pénz, — ebben pedig tudjuk, hogy nem bővelkedünk.

Betejeződően van Kosuth Kaszandra jóslata.

Nyilt kérelem

a függetlenségi és 48-as párt baranyamegyei listéihez.

Pártunk szervezkedése és a központi bizottság alakítása végett mindenek előtt szükséges lévén a választó kerületekben tetteleg fennálló kerületi bizottságok névsorát ismerni, az oly kerületekben pedig, hol az ily bizottságok nincsenek, azok alakítása céljából kijelelni azon hazafias érzelmű és tett buzgó férfiakat, kik pártunk győzelemre vezetését szívőkön hordva e czélra közreműködni óhajtanak, felkérjük a tisztelt elvtársakat, sziveskedjenek pártunk újalakításának munkájában annak alapját azzal megvetni, hogy ismeretségük köréhez képest fenn említett irányban benutáltak magánlevelekben értesíteni és tájékoztatni sziveskedjenek. — Elvtársi és hazafias üdvözlettel.

A „Pécsi Figyelő” szerkesztőségé.

— **A közoktatásügyminiszter** terjedelmes körendeletet intézett a tanfelügyelőkhöz, oly czélból, hogy figyelmeztessék a tanítókat, miként az irás, olvasás s számolás s nyelvtani ismeretek képezik a népiszkolai oktatás fő tárgyát s azért ne igyekezzenek itt nagyon sok tudós dolgot adni. Figyelmezteti továbbá a tanfelügyelőket, hogy az ismétlő iskolák felállítását mellett is mindenütt buzgólkodjanak, valamint a törvény, által megállapított tanítási minimum megtartása mellett is. Ajánlja figyelmükbe az iskolai kertet s ezzel összefüggésben a méh- és selyemtenyésztést — leányok számára a konyhakertészetet s télen a háziipart.

— **Királyi táblák szétosztását** újabb hírek szerint az igazságügy miniszter aként tervezi, hogy helyettük tizenöt főtörvényszék állítsák fel, de csak azon esetre, ha a törvényhozás elfogadja a nyilvános szóbeli eljárást. — Ezzel egy idejleg a törvények a járásbírók létszáma és területükre törvénybe lenne igrtatandó. — Az átalakítás fogantatását azonban csak 1882-re várják, addig pedig még sok váratlan is megtörténhetik.

— **A jövő évi általános országgy.** képviselő-választások határidejének megállapítása, a mennyiben ez a jövő télészak munka programjának megállapításával szoros összefüggésben áll, már most élénk megbeszélés tárgyát képezi a miniszterelnökségnél. A választásokot oly időre akarják kitűzni, hogy az új

Mikora végrehajtót áldják.

— Elbeszélés. —
Irtó: **Kulesár József.**
(Folytatás.)

A harmadfélzár holdja Nyakó úrnak birtokára dől. Előbbi időben szép keveset törődött vele: akárhogyan megy is a gazdaság. Ő járt a saját útjain, a béresek pedig azon, melyet Gergő, az öreg hajdu, ki Tölödi úrra még néhai atyjáról maradt, — nekik kijelölt. De, mióta neszt vette, hogy Nyakó úr oly erszény fölött rendelkezik, mely nem egyhamar ijed meg minden pity-poty erszénynek, nemcsak az árnyékától béléstől sem, — s hogy e „bátor” erszény osztatlan egész mivoltában egy szép leány kezével jár együtt, — azóta mindennap ott van a béresek sarkában.

A határon persze Nyakó úrral könnyű szerezni találkozhatik. Nem is késik magát bemutatni.

— Tölödi Tölödy Béla, birtokos a szomszéd helyiségben. Az apja Tölödy László volt, a megyének egykori alispánja; minden izben kitűnő férfiú. (Ez igaz!) — Igen örül a a találkozásnak. Reméli: többször is leend szerencséje. Ő legalább, mint a féle jó gazda (de ez már nem igaz.) kora bajnal óta késő estig folyvást a gazdaság után jár.

Az első összejövetelt nem nyújtja hosszúra; Még otthon is sok dolog várja. A viszontlátás!

Ezzel fölkap a szürke hátára és elült.

Másnap már tudára esett Nyakó úrnak, hogy az öreg Tölödy szűnyit pazarló volt. Jó ember volt, de nagyon bogaras, s e bogarak ették föl a vagyonát. Családi birtoka, mikor azt átvette, meghaladt a haterz holdat. De az öreg ugy a nyakára hágott mindennek, hogy midőn holta után öccsével a maradékot megosztozott, alig maradt rá akkora darab föld, a mennyit a talpával elfoglalja az is adóssággal terhelve.

Öccse gazdagon nőtt, s neje hozó-

parlament ideje korán megkezdhesse az 1882. évi költségvetés tárgyalását. Azért a kormány a választások határidejét jövő év augusztus havának 1—10 napjaira kívánja kitűzni.

— **Az egyéves önkénytesi rendszer** megváltoztatásának híre közölte néhány újság. Ez azonban tévedésen alapul. Szó volt ugyan róla, hogy az iskolába úgy tanítsák a tornászokat, hogy az a katonai gyakorlatoknak előkészítését képezze, de ez az időközben oly hasznosnak bizonyult egy évi önkénytelesség megszüntetésével semmi kapcsolatban nem áll. Kétségtelen továbbá, hogy az egyévi önkénytelesség intézményét kiterjesztik a honvédségre, de ez viszont az intézmény továbbfejlesztését és nem annak háttérbe szorítását vagy éppen megszüntetését jelenti.

— **Mint hítelek forrásból értesül** a Gy. a külügyminiszterium, a magyar és horvát kormány küldöttei szeptember 15-ike körül Bécsben tanácskozára gyűlnek össze, mely alkalommal a határvidék egy részének Horvátországba leendő bekebelezési módozatát fognak előzetes megbeszélés alá kerülni. Csak ezen előzetes megbeszélések után fogják az ide vonatkozó javaslatokat elkészíteni s érdemleges tárgyalás alá bocsátani.

Külföld.

A törökország ellen elhatározott flotta-demonstráció foganatba vétele képezi ez idők szerint a külpolitika legfontosabb mozzanatát. Hivatalosan még ugyan nincs bejelentve a portának, de minden jel arra mutat, hogy az akciót a hatalmak már ez irányban megkezdették. Berlinből jelentik, hogy a Victoria korvette, mely eddig Maltában horgonyzott parancsot kapott, hogy azonnal induljon Brindisibe. E hajó személyzete 228 főből áll. — Oroszország hajói is már utban vannak, — a bécsi kormány pedig megnyitotta a ragusai kikötőt az idegen hajók számára, s egyzersmind két hadihajóját a Custozát 570 és a Prinz Eugent 380 főnyi legénységgel megküldte. — A demonstráció most már csak azon esetben maradna el, ha a törökök azonnal átadnák Montenegro-nak Dulezignot. Ez pedig az ottani viszonyok folytán teljesen lehetetlen. Angol lapok szerint a tüntetés szeptember 10. fog véghez vitetni.

A mult hó végén Skutariba menő követségi pósta az albán liga által kiraboltatott. Hogy a rablók nem közönséges utonállók voltak, mutatja az, hogy a pénzes ládába talált 20,000 ft. kívül még a követség összes leveleit és iratait is magukkal vitték.

A bolgár mozgalomról újabb híre nem érkezett. Mányán már visszaváltá jószágok egy részét. Ő azonban eddig nem érzett kedvet a házas életre, nőlen maradt s így minden segélyforrás nélkül egyedül szorgalma és takarékoságára utalva még; nem érte utol testvérét. De reméli, hogy nem fog mögötte maradni. Most már megindult a kerék s mindegyre jobban forog.

Forog ám visszafelé! Maholnap odaér, hogy Tölödy barátunk az utolsó szivafáról is lebukfenezzék.

Elpárolgott a vagyon, de nem az öreg ur kezében. Hagyott az rájok eleget. Öccsének, rendén is áll a szénája; az osztályon neki jutott háromezer holdhoz még szerzett is. Hivatala behoz annyit, amennyi a háztartásra elég; a birtok jövedelme tehát magát szaporítja.

De ő nem ily huron pendült. Mégcsak az kellene, hogy hivattal vesződjék!... (Nem is bíznának rá, daczára népszerű nevének, semmiféle hivatal. Limerik a madarat tolláról.) Majd ő még fejét is törli; mikor könnyebb is, több élvezettel is jár az agár, paripa, kártya a fírdők meg a vig czimborák.

Ha egyszer arra szorul, hogy dolgozzék, az lesz az első és utolsó munkája, hogy kötelet erőst valami alkalmas fára és felfüggeszti magát. De mégsem; ez nem gavalléros halál. Inkább a fölbőlvést választja.

Következő reggel ígéretet tön Nyakó urat meglátogni.

Nyakó ur títést haza siet a jó hírrel. Délutánra a volt alispán fiát várhatják...

Helen nem volt rá kíváncsi. De a nagyságos asszonynak módnélkül hízelt a látogatás. Alispán fia, a szolgabíró bátyja jön hozzájuk. A helybéli birtokosság (mert Küllön nem kevesebb, mint hét földes ur lakik) ugysem igen mutat hajlan dóságot velők összelegetyeni; még a legkurtábbja sem. Mert hiába, a vagyon műveltség híjával senkinek sem szerez egyen rangúságot azokkal, kik ugy viszonylanak hozzá szellemileg, mint a hajnal csillag a fagygyúgyertyához. Hanem ez a nagyságos asszonyt csak még nagyobb

A görög határra Konstantinápolyból még folytonosan szállítanak csapatok. A „Hungaria” Lloyd gőzös Voloba 300 és Prevesába 1400 unjoncot szállított.

Pétervárról aug. 31-én érkezett távirat tudatja, hogy az Orosz kormányzat városban állomásozó katonaság között borzasztó kolera ütött ki, melyben 9000 ember közül 700 megbetegedett s közülök igen sok elhalt, úgy hogy minden századból 20 az áldozat.

Szerbiából szeptember 1-én mozgósítási hírek érkeztek. A szerb kormány összes rendelkezés alatt álló hadcsapatait a bulgár és török albán határ felé indította. Minthogy a mozgósítás az előre tervezettnél nagyobb arányokat öltött a bécsi kormány felvilágosítást kért a szerb kormánytól. Valószínűen kapott is olyat, minőt monarchának képviselőinek Belgrádban rendesen adni szoktak.

A mi drága újszerzeményünk, Bosznia földén és hamu van parázs alatt. Zepcsében aug. 24-én ugyanis, titkos feljelentés folytán több házat kikütkk az igen sok foggyvert és dugott hadiszerz fedettek fel. Tíz gazdag törököt a katonai kormányzótság elfogatott.

Gyenesztől Tosztig.

II.

Az I. cikkben körülírt mértani ábrát szem előtt tartva a Gyenes-féle tervezet szerint (melyet V. L. mérnök elítéli és mely lényegében még is, csak hogy V. L. czége alatt, a helytartó tanács által jóváhagyatott) még a forradalom által elkészült uradalmi csatorna ekképen lett elhelyezve.

Az I. párbuzamos által érzékített lég-czréti nagy kiterjedésű lapályban, a Dráva felé eső felső végétől kezdve egy csatorna ásatatod de csak körülbelül addig, ahol azon keskeny lapályszalag kezdődik, mely magas vizállás alkalmával a vizet a négy-szög keleti oldalának közepé táján álló kis hidaszka alá vezeti. E lug-czréti lapály t. i. e tájon egy nagy vízmedencét képez, ahol az összegyűlt esővíz megáll, és a mondott szalagon távozó csekély mennyiségén kívül, mindaddig megmarad míg el nem párolog. E medenceze neve czréti és keleti széle jól távol esik az uradalom keleti vagy is azon határáról, mely Bittó István birtokára dől. Tehát Bittó birtokától azon pont is jól távol esik, a mely pontig a csatorna magában a lug-czréti lapályban megásatott. E pontnál a csatorna iránya, mely eddig keleti volt, délnék fordul és ez irányban mindaddig halad, míg a II. párbuzamos által érzékített csuonyki lapály egy jó hosszú darabját el nem

daczra ösztönzé. Azért is házához fogja billineselni az alispán fiút; hadd egye a méreg a bukaskörnyékezte rátartós népességét, hogy kedvükért azokat mellőzi. (Azok persze hideg leletet kaptak a mellőztetéstől.)

Tölödy barátunk tehát föltette szives fogadtatásra lel. Majd el-ivad a nyájai pillantások tüzeiben, mely a nagyságos asszony szeméből reá sugárzik. — Helen, mint egy szobor, hideg közönynyel viselkedik minden iránt, mi körülte végbemej Terbére van a vendég, de sztlei kedveért még sem vonul vissza.

Tölödy ur mindjárt az udvarlásnál kezdi. Csakugy özbölnék ajkáról a bökök. Összefecseg ticsköt-bogarát. Végig csépel a színház, bálók és divat szerűjén; majd áttér a falusi életre. Helen mindent elhallgatja csendesben, magába merülten. Füleiben csupán egyes szavak csengenek; elméje másutt jár, lelke távol kalandozik annál, ki sziveért szivet adott cerébe s nem az tres beszéd apró pénzén akar magának neto nyerni. Mert Tölödy szándékán, mint lynkas függönyön csakhamar átlatott.

Tölödy ur belátja, hogy így nem sokra megy. A márványt el lehet szállítani, ha árát kialakítjuk, hogy felhasználjuk tetszésünk szerint, de hiába érintjük delejtel, az s márványt, mint az aczél, nem bírja magához vonzani. És Helen szive márvány volt, legalább vele szemben az.

De azért esze ágában sincs, hogy tágitson. Jól ismeri azt az elvet, ha meg akarod kapni a leányt, fordulj az anyához. Tölödy ur tehát a nagyságos asszony körül stúr-forog.

Eltartja szóval, hízeltéssel. Elváláskor még kezét is csókol neki. Mit bánja, ha szivet nem is nyer, hisz ő a szeretőt a feleségnek ugyis elébe helyezi csak pénzt kapjon vele sokat — az a fő.

A nagyságos házaspár egyszer csak azon veszi magát észre, hogy úgy beszél Tölödyről, mint a vágyaival egyezőnek, ha az mint kérő lépne föl. Ha ezt tenné — kosár helyett bizonyosra találna. (F. köv.)

vágja és aztán igen a négyzög középpontja és a kör középpontja között elterülő laplyuosított kézföld (négyzög delyingóti sarkába) jut, ahol egy másik, északra délfele a Drávával párhuzamosan vezetett kisebb csatornával egyesül. Ezen egyesült csatorna végére a kis sertiálatk táján a drávai vadvízben lévő vízrekeszen keresztül az uradalom területén a Drávába szakad. Képzeld magának a szives olvasó egy sariót, mely hegynél kellett volna szabrabbra van nyújtva és e sarió pengéje a csatornát az egyesülési pontig, a nyél az egyesült csatornát, a nyél közepe tája a vízrekesz helyét, a nyél vége a drávai kifolyást fogja ábrázolni, míg a Drávával párhuzamos kisebb csatorna mintegy a nyélnek a sarióhoz nem tartozó kiágazását képezi. E nagyban ábrázolásról azonban azt is kell megjegyezni, hogy ott, ahol a csatorna a czeréti medencéből kilép, a sarió vére derék szögben megtörik, mely körülményre később a Neuman által Bittó István érdekében készített terv elbeszélésénél vissza kell jönnünk.

Bittó István és annak e lap f. e. 34. di. száma nyílt tereben ellenem sikra szállott segédjei t. i. noha nem örömet, de mégis megengedik azt, hogy Neuman, mint a társulat tisztviselője a csatorna feltúszálása alkalmával a végrehajtott munka kimutatásában és a vállalkozóval való pénzübeni lezárolásban, gazdáját, a társulatot megkárosította, de arról semmit sem akarnak hallani, hogy Neuman már a tervezet készítésében a lakócsai uradalmat Bittó érdekében még nagyobb mértékben meghuzta. Minő közalapítványi tisztartó is volna az, ki a vallásügyi miniszter barátjának Bittónak érdekében elkövetettt művelétt csalásnak nézni merészelné? Kell e a közalapítványi kezelés jellemzése annál nagyobb bizonyíték mint az, hogy Neuman két irányban is megköpipta a lakócsai uradalmat, és azért mégis mérnöke a feketevízi társulatnak, melynek a közalapítványi birtokok oly nagyban vannak érdekeltve? Egy bírói szemlé által konstatalt csatlásnak költségbevonhatatlannul fő szerzője hogy is lehetne bíró, ha csupán csak a vallás-álapot esalta meg, de ezzel a miniszter barátjának hasznát hajtott? A közalapítványok felügyelője előtt ez csak "rendes legombolítás," a magyar egyház köztisztelőben álló tagja, a pécsi püspök az ő szemében arra volna hivatva, hogy a közalapítványi védelmség alatt álló kath. lelkesek, ki arra vetemedik, hogy a miniszter. főtiszt és tisztartó által Bittó érdekében elnézett, ignorált visszaélésekkel szembe száll, s kit a miniszter becsületes lelke, mint alaptalannul vádaskodót, botránysotot eljárót, a "rendes legombolást" nehezíti, sőt lehetetlentől állomással meg nem bírható, állomásától eltilvitta. Hat az uradalmi földeket uradalmi orvól saját használatára mivelő, az nradalmi napaszamosoktat saját kertjében minden tartózkodás és korlát nélkül felhasználó, sertényájával az uradalom legelő területét pocsoló tisztartót merie Exceletlentől eltilvittani?

Annak hegyözésére, hogy az a nagyobb, az a senki által megértetni láttatni nem akart, az a tervezet Bittó érdekében és Bittó tudtával történt, itt azért kell előre nyitnom, hogy a Gyenes-féle elvetett tervezet becsületesét és helyes voltát egy későbbi időben eszközölt hatóság vizsgálatból, a derék férfi köztisztelőben álló maradéka és rokoni méltó öröme a közalapítványi sehlandriának megdöbentő esetelésére az adózó polgár önrzetének felzárása, minden kétséget kizáró módon bebizonyítás. Szerkesztő ur ne sajnálja fölem a fét; ami kultusz-alap, az kultusz-alap is egyszerűsümd és a cor-

rüptio a belpolitikának leghatalmasabb tása. A kisbirtokosok hitelintézetének elnökéről van szó.

Ha a folyó, tehát folytonos esetben lévő víz megfagy, a jég kérge lejtő lapot képez és ha a folyás csatornában történik, akkor e csatorna fenekének a jég kérgével párhuzamos lejtő sikká való kigyalyalása a leggyeszebb mód e fenék szabályozására. Minél mélyebbre hat a gyalyalás, annál mélyebbre szállhat azon víz színe, mely a csatornán lecsapolandó és minél mélyebbre száll a lecsapolandó víz színe, a vízmedence annál nagyobb területre szabadul a víztől. Ez oly egyszerű dolog, hogy azt nemcsak a lakócsai uradalom tisztelt tisztartója, de sertényájának érdemes őrzője is belátja.

Mintán arra nézve, hogy a közalapítványok kezelője a Gyenes-féle alapadatok kívánalmái szerint elhelyezett csatorna helyreállítására indítsam, évek során át minden megengedett módot kimerítettem; 1872. január havában, mikor a laplyokat jégpáncél borította és a csatornák vonalán a víz mindentől a jég alatt folyt, arra kértem meg a szigetvári szoligabíró Igmandyt, hogy az utak karbantartása érdekében a csatornákat szakértő által, a fent árnlyalt elveken indulva, vizsgáltsassa meg. Igmandy kiküldötte Bnday Istvánt akkori megyei mérnököt; és megjárta velem együtt a csatorna jegét; számtalan ponton léket ütött a jégben; meggyöződöttem velem együtt a víz folyásáról; szemem láttára megmérte mindenütt a víz mélyességét, és mikor a kis sertiálatknál lévő vízrekeszhez értünk egészen a meggyöződés határozottságával azt mondta, hogy a csatorna után minden rá dűlő víz levezethető. A méréséből tudni illik az tttit ki, hogy a csatorna feneké nem lejtő sfk, hanem hullámszatos terület, mely felett a víz mélyesége 9 hüvelyktől 38 hüvelykig változik, amint azt a megyei mérnök hivatalos jelentéséhez csatolt rajzon mindenki megnézheti. Hogy az általam is fejjegyzett adatok segítségével általam készített és általam fel is terjesztett rajz és magyarázat a vallásügyi miniszteriumra hatást nem tett, azt mindenki elgondolatolja, aki tudja hogy Bittó István akkor mily nagy befolyással bírt a kormánynál, és aki megérti, hogy a csatornázott területek az új csatornázásnál megadótatás Bittónak mekkora könnyebbség. Minden kétségen felfl áll tehát az, hogy a Gyenes-féle tervezet becsületes és műszakilag helyes; hogy a tervezet becsületes kivitele az uradalom laplyáinak egy igen igen nagy részét lecsapolhatja volna; hogy a Gyenesnek fizetett tiszteletdi-j, a munkásai részére kifizetett napszámok, a V. L. mérnöknek a vizsgálat alkalmából fizetett tiszteletdi-j és költsége, az új tervezet készítéséhez megkívántolt lejtünre összes költség, a V. L. tervezetért fizetett tiszteletdi-j, az évtizedeken át neki adott évi conventio, az ásátási és feltgyeleti összes költség, mind-mind kárba vezett, soha semmi kamatot nem hozott. Végre kétségen kívül áll az is, hogy a közalapítványi kezelőinek vagy vakoknak vagy egyénekek kell lenniök, ha mindezt nemcsak elnézni, hanem még ahhoz is szemet hünyni mertek, hogy a soha tervszerűen ki nem vitt, elejtől végig pusztulni engedett műszalkateképtelensége a tervezet elhibázott voltának bizonyítéka gyanánt azon czérra felhasználtsák, miszerint a csatornázott területek, Bittó István érdekében a korcsani szédelgés kotelésébe "folyószabályozási" álcázimen befonasának, meg egyszerű költségjárnalokkal megterheltsesnek, továbbra is sorunkra bizassnak, és egy Bittó István birtoka feletti roppant nagy esővídek minden csapadékvizei a szerint veszer, vacsora szótól kapja nevét, mert a belepedő tótok itt jól megestehözésen, annak emlékére nevezték el a helyet.

Egyház bér h. a másdi járásban. Nevét azon körülménytől kapta, hogy földesura a pécsi szeminarium, és a bért a pécsi egyháznak fizetik a lakosai.

Feked h. a mohácsi járásban. Nevét a határba eredő Fekete-folyótól nyeri. Községi jelentés szerint Maria-Terézia idejében németek költöztek Fuldokról. Egy 1857-ben eltemetett Stibi Orsolya 98 éves nő ismerte a nőt, ki Fekeden az első kenyert állította. Szerintem ezen községnek földje jobb, és az ugynevezett feketéjéből léven, az ide betelepített némettség a fekete szóból Feked-et csinált.

Gödre m. v. 1740 ben még pusztá volt. Koller Holicshól németeket telepített ide, nevezetül — mivel laponan fekszik, s háromfelül hegyekkel van körülveve — a magyarok Gödörnek nevezték.

Himesháza, a Indós Koller szerint már 1332-ben plebánival bírt, több főök közlegét számlált Garay János Bozsokot, Lakost, stb. a plebánia testett léven, a szép czifra himes házának hirta, innen a neve. Mondta szerint a község házaai tarka-barka színeket viselven, a magyarság hímeinek, vegyes színűek, nevezte.

Ipacsa h. a siklósi járásban eredetneve, hogy határában felette sok pipacs virág nyílik, innét eleinte "Pipacs-falu," utóbb "Ipacsa falva" most Ipacsa nevet visel. Valószínűleg azért kapta fa végétet, mert a helység erdővel körül van véve. — E hely az ipa és a falu szóból is vehette nevét.

Kovácsbida. Szájagyomány szerint régebbi időben a Dráva folyamtól volt körülveve, ennek gyengébb folyamára az éjszaki oldalról, a kevés lakosság által egy hid építetett Jaksá és Vincze nevű törzsök által, kik közül egyik fél kovácsmesterséget folytatott, s a hid mellett a kovács lakóháza és műhelye felépítve volt,

már csatornázott uradalmi területekre vezetőestől, gyedytől, azért, hogy a fő és helybeli gazdatiszt nem csak Bittó István nagy befolyását a vallásügyi miniszteriumnál, hanem magának a miniszternek kegyelmét is magyuknak biztosítsák. Nem is lesz Lejténynek soha semmi baja; sőt ő mérszli föllebbvalót meglegkézni.

Lakócsa 1880. aug. 31.

Sterba János, érdekelte plebános.

Tekintetes Szerkesztő Ur!
Kövágó-szöllös 1880 Aug 29-én.

Öröm ünnepep ültünk ma. Köszere-tében álló orsz. képviselők Nagy Ferencz ur jelent meg köztünk, hogy beszámoljon országgyűlési működéséről.

Kövágó-szöllös és Cserkut összes polgársága a kövágó-szöllösi templom előtti tere seregett az örömhírré, hol Farkas György kövágó-szöllösi és Balogh Ferencz cserkuti bíró, valamint Vörös József polgár kíséretében megjelent követünkhez Farkas György körülbelől e következő szavakat intézte:

Mélyen tisztelt és őszintén szeretett képviselő Ur!

Engedje meg, hogy mindennek előtt bátorságot vegyek Ön a választó polgárságnak bemutatni, miután választói közül több vannak, kik bár két izben adták rebb szavukat, személyét még sem ismerik, mert a képviselő ur az országgyűlési képviselőik azon ritka fajához tartozik, ki ezen állást nem hivatálnak tekintni, hanem megfeszített parancsnok, melyet keresni nem szabad, de elfigadni kell, elfogadni s ezután lelkiismeretesen betölteni kötelességet!

S e kötelességet híven töltötte be a mi őszintén szeretett képviselőnk. Mert míg igen nagy azon képviselőik száma, kik elváltak kötelességüköt megfelelőkéven törvényhozói működésüket rendszeren otthon gyakorolják magán ügyeik elintézésével, addig ő hűségesen megfelelt a benne helyezett bizalomnak. Folytonosan jelen volt az országgyűlésen és szóval tettel előmozdította a függetlenségi párt és ez által a haza érdekeit, és így megfelelt a választói által benne helyezett bizalomnak, melynek tudata előidézett sok választójánál a személyi ismeretség hiányát. Most azonban nekem jutott a szerencse az ő nagyra becsült személyét Kövágó-szöllös és Cserkut összesereglett polgárainak bemutatni. Údvözöljétek tehát polgártársak, ki a közjólét, közszabadság és függetlenség elve érdekében teljesítette legszébb polgári kötelességét. Éljen Nagy Ferencz ur, a szalantai kerületi függetlenségi párti orsz. képviselője! kit ezennel felkérjük a jelöltség újbol elvállására!

Hosszan tartó eljenzés követte e talpraesett beszédet, s midőn az eljenzés elesendestül az ünnepepelt képviselő választolt.

Tisztelt választó polgártársak! "Mindenek előtt sajnálatomát fejezem ki fellette, és bocsanatot kérek Önöktől, hogy dacára annak, miszerint Önök már masodizben tisztelték még reám nézve oly végtelentül becses bizalmukkal, nagyon öszebalmozódott teudódmól folytán a múlt évben Önök előtt bizalmuk megköszönésére s működéséről beszámolás végett meg nem jelenhettem, — s ezért kétszeres erővel vonzott ma Önök közé az őszinte szeretet és a hála érzelme, valamint a kötelesség parancsa is. Igaz ugyan, hogy országgyűlési működésem gyakorlati eredményt nem mutathatom fel Önöknek, de hogy ezt nem tehetem abban sem Önök, sem én nem vagyunk hibásak. A hiba ott van, hogy hazánk választó kerületeinek többsége sok különféle itt el sem számlálható okok miatt nem emelkedett még fel a független gondolkodás azon magasabb állásponjtára, melyen a szalantai kerület választó polgárai állanak. A legtöbb kerület az eszem-ismenert is képes araba bocsanatát meggyözösését, eladni szava-zatát, — pillanatig tartó elvezetést araba bocsanatát a közös edesanyját: a hazát. Természetesen, hogy az ny kerülletekből kikerült képviselőik sem javára, sem becsületére nem válnak a hazának. — E sőtét kép azonban, mint az események bizonyítják, már csak a múlté. A jövő szebb kilátással kecsegtet. A mostani közigazgatási, s igazságszolgálati romlott állapotok felletti undor, már annyira helyet foglalt a haza minden polgára szívében, hogy áttalános lett a vágy ez alól szabadulni, melynek csak egy módja van: a függetlenségi pártot, melynek minden gondolata, minden törekvése a haza tétvére irányul — diadallal juttatni. — Nagy-Kanizsa, mióta választási jogát gyakorolja, mindenkor kormánypartí képviselőt választott. A legközelebbi választás eredménye azonban — mint az önök előtt is ismeretes a függetlenségi párt javára ütött ki.

De nem akarok hosszias lenni. Önök tisztelt polgártársak nem szorultak arra, hogy én a függetlenségi párt elveit Önök előtt fejtegessem. Önökkel ezen elv velük született, csupán köszönetemet jöttem kifejezni előttem mindenkor leguagyobb becsben álló bizalmukért, s hogy kijelentsem, miszerint kötelességemet ezennel is hűen fogom teljesíteni. Ekkor számolta t. képviselő ur az országgyűlésen történt dolgokat.

S most Isten áldja meg önöket tisztelt polgártársak s adjon a magyarok Istene az ország minden választó kerületének oly hazafias szellemű és független gondolkodású választókat mint Önök!

Szólni nem akaró eljenzés követte a közzeregetben álló képviselő ur általános meghatottságot keltett szép beszédét, miközben meleg kézzörítések közt vált el tőlünk, s köztisztelőben álló plebánosunk, főt. Spies János urhoz met ebedre, jólehet más polgártárs is felajánlotta vendégszerető asztalát a képviselő urnak — itt d. u. 3 óráig maradt, honnan azután haza indultunk még betekintett Farkas György és Kasztyús Antal polgártársakhoz, s ezután a polgárok szívében a legszébb érzelmet hagyva hátra, távozott el körülünkől.

Egy kövágószöllösi polgár.

Meteorológiai följegyzések.
Herczeg Lakon (Baranyavárnál) 45-85 szélességi fok alatt, és 110 méter a tenger fölött. 1880.

Hónap	A hőmérséklet közepé Celsiust fokokban		Csapadék Milliméterekben		A szél irányát és erőjét mutatja		Éghőmérséklet			
	Átlag	Norm.	Északi	Norm.	Erő	Irány				
Janu.	-3.2	0	6.4	69.9	14	3	0	0		
Febr.	-0.5	-2.2	29.6	35.2	17	10	9	6	0	1
Márc.	-4.3	-6.0	13.1	59.6	16	11	5	8	0	4
Ápril.	-14.8	-12.6	20.5	54.9	11	10	8	10	2	1
Május	-16.1	-17.0	72.2	57.1	9	14	6	9	6	5
Juni.	-21.1	-21.1	94.5	94.3	9	13	19	11	14	3
Julius	24.1	23.4	39.9	62.6	23	15	7	8	6	3
Aug.	-19.9	-13.8	121.8	65.9	9	13	6	9	4	10
Közép	12.05	13.1	305.0	49.7	98	33	63	32	9	8

Közepék összegek.

Az augusztus 1-9 fokkal normál hőmérséklete alatt maradt. Ellenben csapadék mennyisége normálját 55.9 mm-rel meghaladta. Az általunk m. hó 1-sején több lapban augusztusra jelzett tetemes csapadék tökéletesen érvényre jutott.

A legnagyobb hőmérséklet volt 23-1° (27-dik) a legalacsonyabb volt 12-5° (29-ik). A legnagyobb légnomváb volt 75.8, mm. (29-ik) a legkisebb 74.25 mm. (3-án). A leg ózonja 3 és 10 közt változott.

Minthogy augusztus hóval a nyár lejárt, ezen évszak fölött szinte néhány ész-tés körül falu keletkezett s nevét a ráczok emlékeztetelével fenntartotta.

Udvárd h. Mohács és Eszék közti útvonalon, valamikor itt egy vendégfogadó, mely maig is áll, svábok birtak, ezek nyervén az uraságtól házbhelyet, tejell, turóval és vajjal tartották ki a dályakiakat, kik büjti napokban megkeresték a svábok házbhelyét, melyet udvarnak kereszteltek el, a svábok szerint Udvárd.

Vasas h. a pécsi-hegyláncok között, hol nem csak kővekre, kőszénre, hanem vastartalmú anyagokra is találnak, s ez utóbbi ásványtól veszi fel nevezetét.

Zaláta h. ezen község lakosai nemcsak arról híresek, hogy szép és jó gyümölcsöket szolgáltatnak, hanem mint kertészek is különösen, mint saláta kertészek tünnek ki. S a helynév Zaláta, Saláta, növény után veszi fel.

Ezen közteményben felvett helynév magyarázatokat, a volt nmg. helytartó tanács rendeltére hivatalból állítottak össze az egyes községek és küldték meg kezemhez, és én ezen anyaggyűjteményt a "Sürgöny" című lapban 1863-ban közzé tettem, hogy a bíralatot reá szakértő egyénektől kinyerhessem; miután azonban 17 év lefolyása alatt e tárgyhöz senki sem szállott most a t. Szerkesztőség becses lapja számára azért adom, hogy a Baranya-megyei község, mely hivatta van a feunt elősorolt községeket ismerni a név-magyarázatokhoz hozzá szólhasson.

Résó Ensel Sándor.

De kérem szeretettel, hogy hívják azt a sokak falut, melyben 20 év előtt két területnek a szép Besefezések és Malomszék magyar neveket régi okmányok alapján visszaadni sziveskedett? És hogyan hívták e területet a sokakok 11 év előtt? Biztosíthatom tisztelt uraságotat, hogy ezen esetben, ha a sokakok ezen elűttük új magyar neveket szlavizálták, a Besefezésekből Besefezést, a Malomszékéből

Pécs sz. kir. város lakosaihoz!
Miután a pécsi önkényes tüzoltó egylet parancsnoksága kebelében támadt vizsalyok a legöszöttebb és legelőzékenyebb módon, a nevezett parancsnokság tökéletes megelégedésre kiegyenlítették, az alóltt egyetlet elnökégek köteleve érzi magát ezt a város lakócságnak tudomására hozni és egyuttal értesíteni, hogy a tüzoltó egylet megfelelő alapra organízálattott, minék folytán a város lakócsága saját érdekében felkértek valódi polgári érzelmetük az újonnan megerősített intézmény iránt tanúsítani, a tisztelt közönség ism. rje végre kötelességét és evvel az egylet biztosított léteának fontosságát, és tekintse az egylet ügyét saját ügyének, mert a nélkül és a tisztelt közönség támogatása nélkül ez fenn nem tartható.

Éz alkalommal nem mulasztottuk el e város erőteljes ifjúságát felszólítani, hogy erkölcsi kötelességének ismerje az egylet működő tagjává lenni, csak nem lehet szégyen, midőn annak élén az ország legmagasabb tekintélyei állanak, az egylet pártoló tagjai pedig teljesítsék tovább is az elvállalt kötelességüket és az ugis csekély díjját fizessék le pontosan, mert ez által első sorban biztosítják az egylet fennállhatását, végre felhívtnak mindazok a kik az egylet pártoló tagjaivá magukat fel nem vetették, léjjenek be minél előbb, mert ez polgári kötelességük, s mert csak egyértelmű működés által lehetséges, hogy az egylet erősbülni és a város díszére valói fog, és ily módon könnyű lesz neki a veszély percében a követelményeknek minden tekintetben megfelelni.

Ha a vészharangok megkondulnak szivesen tessük közkára életünket polgártársainkért, de ezek azon csekély pártolást ne tagadják meg, a melyet tőlük kértünk!

Haberensy Pál Aedinger János a pécsi önk. tuzolto egyll. polgarm. mint a tuzolto főparancsnoka. egylet elnöke.

Törvényeszi csarnok.
Előadott polgári perek:

1. Varga János mint Rád község bírája — Auszterlitz Mark és Neje ellen, 439 ir. 35 kr. iránt. 2. Müller Adam János ellen, birtokba helyezés. 3. Nemeth József Pécs szab. kir. város t. ügyésze Péterfay József gondnok által képviselt Poszlávszky János ellen gondnokság alá helyezés. 4. Nemeth József Pécs szab. kir. város t. ügyésze Csigo János gondnok által képviselt Stetz Jozefa ellen, gondnokság alá helyezés. 5. Nemeth József Pécs sz. kir. város t. ügyésze Csigo János gondnok által képviselt Martinovits Anna ellen gondnokság alá helyezés. 6. Pfeifer Anna — Horváth János és neje ellen 303 frt. 68 kr. iránt. 7. Balázs József — Bálint József és érdektársai ellen ingatlanok tulajdonjogába leendő behelyezés.

Előadandó büntető ügyek:

September 7-én: Bonifiglio Flórián ellen életbiztonság elleni merénylet. Walter Ignác ellen hamis eskü. September 10-én: Panta Mihály és társai ellen betöréses szlávoktól; de éppen önnék van legkevesebb joga ezt lopásnak nevezni, kit az olvasó közönség, ezikke kebelében épen tetten ért, mikor e hó idegen augusztus nevét minden zseurozás nélkül a világ szeme láttára zsebre rakta. Azt gondolja nem tudjuk, hogy e név kiuek tulajdona? Hat a folyók, hegyek nevei nem azok tulajdonai, akik e neveket alkották? Vagy a folyók, hegyek, vidékek nevei nem olyan tulajdonnevek, mint a hónapok nevei? Jól tetszik észre venni, hogy az igen keveset nyom a latban, minő népek taktak magyarok bevándorlása előtt e vidéken, mert a szóban lévő nevek első alkotásában e népek ép oly ártatlanok, mint a később bevándorolt délszlávok, kik csak a készet vették át, és nem maguk teremtették a földirati neveket. Ily esetben csak azért szükséges a jelen idő névalakjait tekintetbe venni, hogy a nem szláv olvasónak az alaktanba való bevezetésére meggyőző példákat állíthassunk szemé elébe.

A mit Tibiscus = tibiscus = Tisza folyónév jelentésének megállapítására nekem ajánlani tetszik, azt sajnálom, hogy egyáltalában használhatetlen; de még inkább sajnálom, hogy a véletlen kiszámított malitával ön tanácsa használhatatlanságának előre legyözésére az én kritikai disquisitionomat épen ön tréfáinak elébe szedesse, mi által engem is annyiban megrovíditott, hogy ön szláv nyelvbeli alakérzése az általam felállított hypothesis sorsának eldöntéséhez most már t. i. e. kis gikszer után nehezen fog hozzá járulni.

De kérem szeretettel, hogy hívják azt a sokak falut, melyben 20 év előtt két területnek a szép Besefezések és Malomszék magyar neveket régi okmányok alapján visszaadni sziveskedett? És hogyan hívták e területet a sokakok 11 év előtt? Biztosíthatom tisztelt uraságotat, hogy ezen esetben, ha a sokakok ezen elűttük új magyar neveket szlavizálták, a Besefezésekből Besefezést, a Malomszékéből

Különfelek.

— **Ő felsége a király újabb intés-**
kedése következtében Sambor-ból csak a
hó 20-án fog elutazni, onnan Lengyel-
Mihály és Mikszolcson át előbb két napra
Gödöllőre megy és 23-án Czeglédre 24-én
Pécse érkezik. — Az utazás részletei
pontosan még nincsenek megállapítva. —
A király az alföldi és villányi-pecsi vas-
pályán érkezik Pécse reggeli 7 órakor
és az indóháznál a hatóságok főnökei által
fogadtatik, — tíz órára van eddiggel kit-
tűzve az udvari méltóságok, a papság, a
hatóságok, katonaság képviselői és más
különtestek kegyelmesebb fogadtatása,
ezután napirendre kerülne a város neve-
zetésének, intézeteinek és a sátorlábort
és a honvéd lövőde megszervezése, este
hat órakor udvari ebéd. A hivatalos pro-
gramhoz hozzá járul az este 8 órakor
a város kivilágításával rendezendő nagy-
szerű fáklyás menetel való tisztelgés,
különösen a székesegyház és templomter-
sétáttal együtt kivilágítása oly nagy-
szerű lesz, hogy minden eddigit messze
talhalad. — Szept. 25-én délelőtt ő fel-
sége megemléke a városunkban már ösz-
pontosított honvéd hadosztály gyakorlatait
és este a pécs-barcisi és barcs-soproni
vasútvonalon visszautazik Bécse. — A
részletes program ma állapítatik meg
és azonnal felterjesztetik a helygubernium
utján. — Városi képviselőgárdának
számos szakemberek beosztásával hét bizott-
ságban munkálódik az ünnepélyek fényét minél
inkább emelni, a megye sem marad hátra
és a szomszéd törvényhatóságoktól ugyan
ezt várhatni, szóval a mostani királyi és az
1852-i császári utóközny lesz a különbség.

— **Király ő felsége öröndetes Pécse**
jövetele már előre veti városunkra fényét.
Mindenfelé újítás és csinostársak találko-
zik szemünk, a hová csak tekintünk. —
Sétáratunk már a nyár elején oly díszes
alakították át, hogy az nem csak városunk
művelt közönségének lett legkedvesebb szór-
akozási helye, hanem díszet képezne
hármely világvárosnak is, miért Lechner
Gyula városi tanácsost, kinek az átalakítás
csinostási és fentartási körül tagadhatlan
érdemei vannak, méltó elismerés illeti. A
sétátér renoválása azonban tisztán szépi-
tészeti okokból eszközöltetett, míg a bel-
városi iskolaépület botrányosan kopott
sárga fala egyedül a fejedelem fogadására
tett készülődések alkalmából ismerkedett
meg a meszelővel. De nem csak a köz-
épületek, hanem a magánházak tulajdo-
nosai is mindent elkövetnek, hogy a mag-
gas vendég megérkezésére városunk minél
ünnepélyesebb arcot öltösson. — Itt kurio-
sunképpen, az eszmétársulást folytán, felemlít-
jük, hogy a napokban egy barátunk
járt itt a fővárosból, ki a Nádor kávé-
házban alig tudott hangot adni a fölötti
csodálkozásának, hogy egy ily nagyon is
hétköznapin kinézésű kávéház ablaküvegeit
Kratzman-féle üvegfestészet remekeivel
lá. ak el. Mi jó izűt mosolyogtunk rend-
kívül rövidlátó barátunk ezen eklatáns
tévedése felett, s nehegy kellemetlen csaló-
lás érte, nem is beszéltük el neki, hogy
a kávéház felső ablakablái korán sem
Kratzman művészi esetétől, hanem attól
lettek a homály alatt ily különböző szint
jászok, hogy a kávéházat minden évtized-
ben újra mázoló szoba-festőnek az ablak
tábláira hullatott festékeveréke egyesült
a kávéházi pipafüsttel, és porral, mi bi-
zonyára a tulajdonos szeméit gyönyörköd-
teli annyira, hogy a szolgálatot tevő szem-
élyt nem börtönkodik a vizes törül ruha
kurát alkalmazni ezen szemet és izlést
egyarant sértő látomány eltávolítására. —
Az indus tőrök, — ki báványat úgy tisz-
teli, hogy szemébe kóp — nagy szorga-

— **A helybeli négyzet ódnöksége alatt álló**
gyermekert f. hó 11-én tanczvizsgálommal
össznokított megnyitási ünnepélye fog
megtartatni, melyre a t. cz. közönség tisz-
telettel meghívatik. — A kert fényesen
ki lesz virágítva. Jj ételek és italokról
gondoskodva lesz. Belépti díj: 1 frt ca-
ládjegy 3 frt.

— **Esküdszéki tárgyalás volt a na-**
pokban Debreczenben, melyben Szatmár
Károlyt, az „Ébresztő“ c. című lap szer-
kesztőjét, egy czikke miatt felségsgértőnek
nyilvánították — 11 szóval egy ellen;
minek folytán a bíróság másfél évi fog-
ságra ítélte.

— **Székrenyessy Kálmán aug. 29-én**
átutazta a Balatont, legnagyobb szélességé-
ben. Balaton-Füredről Siófokra a reggeli
hajóval ment, nagy társaság kíséretében.
Az indulásnál a parton nagy tömeg volt
jelen. Siófokon ötszáz főnyi közönség
fogadta az uszó athlétát, ki később kevés
kidet szült, két lány tojást és két csésze
tízde teát reggelizett. A Balaton hőmérséke
18.5 fok volt, a levegő 20. Székrenyessy
Kálmán a közönség nagy éljenzésére dél-
előtt 11 óra 7 perczkor ugrott a siófoki
mólóról a Balatonba, uszósapka nélkül.
Hét ladik kísérte mintogy nyolcvan főnyi
közönséggel. Az az uszónak kezdetben
nagyon erős keleti szél, ősles hullámok
tették utját nehézé. Délben szélszél
állott be, mikor a siófoki csónokok egy
része visszatért Siófokra. Délután ismét
hullámok voltak a tó estefelé pedig szünte
virharos. Füredről az első ladik délután
három órakor ért az uszót követő csónak-
rajhoz, melyhez később még nyolcz bárka
és Andley Gosling két vitorlász yachta
csatlakozott, szintén Füredről. Székrenyessy
Kálmán uszás közben nem kért semmi
trissitót és csak három óra felé kezdett
fájni. A Balaton füredi uszó furdőházba 5
óra 52 perczkor érkezett meg, tehát 6 óra
és 12 percz alatt A győztes uszót a parton
várta egész Balaton-Füred éljenzés, zene,
díszes koszorúk, csokrok, virágok, mozsár-
lővegek fogadták; igazi diadalmennel,
zászlókkal vitték fel a nagy vendéglobbe,
hol általáo. üdvözölték. Székrenyessy
a partra lépéven kitűnően érezte magát;
testhőmérséke volt 35.2 fok, érverése 76,
de gyenge. Rögön 3 csésze forró teát
ivott. Másnap is jól érezte magát, mielő
fogva fogadásokat elfogad az ideu még
megkísérleendő oda és visszautazására.

— **A győfai fellalálójának haláláról**
való hír a „F.“ után körutat a tett háza-
ban. — Most Irinyi János földbírtokos
Vértessől felszólal, hogy ő a gyufa fel-
lálója nem csak nem halt meg, hanem jó
égszégének örönd; — Irinyi J. Nagy-
váradon jogi tanulmányát végezven, elment
Bécsebe a politichnikai tanfolyamra és ott
találta fel a dörszgyufa készítését, 1840-ben
került Pestre, a hol gyufa gyárat állított,
melynek tüzletével 1848-ban felhagyott,
szabadalmat találmányára sohasem vett.
— Helyesen fejezi ki a „Függetlenség“
körülmény felfedezéséért, hogy a Baranya
vármegyét a Baranyának mondó sokakozok,
Baranyavárt Brnyevár-nak nevezik, a mi
nem mostani alakítás, hanem hagyomány-
ból átvett ő-névre vall. A mostani szlá-
vizálás legfőbb brána borona, vagy
brányevina védett hely, vagy tilos, hely-
névre vezethetett volna.

— **Magyar ország története történet előtti**
földíraton mozog és nincs nemzet, melynek
nyelve az előtte uralkodott nemzet nyelv-
vételő szavakat át nem vett volna, a mi
még igen keveset nyom a latba; hanem
a mi már lényegesebb, az is tagadhatatlan,
hogy a szláv nyelv a magyar nyelv eredeti
alakutára is tetemes befolyással volt,
minek kiténtetése érdekes feladat volna
a szláv és a magyar nyelv alakzatát egyar-
ánt jól ismerő philológusra nézve.

— **Trefával lehet jutot csinálni; de nem**
világosságot terjeszteni. A nemzeti költők
regét senki sem fogja komolyan venni,
mikor minden földíratit nevet valamely
liskőkös ütközet intézőtől, vagy kalandor
lovagától származtatnak, mely tekintetben
Tompá valóságos szinaranyat szállított
kötészetünk dús tárházába. A m. tudós
társaság komolyabban gondolkodott, mikor
a helyirati nevek magyarizására nézve
kiadott iránypontokban azt mondta: Né-
mely helyirati nevek történeti férfiak
neveit fogják feltüntetni, másokról befog
bizonyítani, hogy őseink azokat itt lakott
és talált népektől vették által — vagy
kisebb folyók és patakok, gyakran görbe,
tekerdő, karingós folyásaiokról nevezettek
el. Lásd: A helynevek magyarizója, ifjú
Rész Eszel Sándortól I. füzet, IV. lap.

— **Komoly utbaigazítást is köszönettel**
fogadok, Gareis ur.
Lakóca 1880 aug. 22.

— **Hamisított bor, mérgezett liszt.**
Maholnap odáj jutunk, hogy mérgezés
veszélye nélkül éljemet, italt sem élvezhe-
tünk már. — A Szathmármegyei Közlöny-
szerint Schvarcz Mór mészakémi gőzmal-
mából arzenikummal mérgezett liszt került
ki, melytől többen megbetegedtek, két
egyén meg is halt. — E hirt Schvarcz
rágalomnak nyilvánította és sajtóperrel fe-
nyegtetett. — A „Függetlenség“ egy leve-
lezője igazolja a mérgezés tényét, a ma-
lomban lévő patkányokellen ugyanis arzen
golyókat hintettek el, melyek szétporlódnak
a liszt közé keveredtek s jun. 26-á óta
21 mérgezési eset fordult elő, — kettőnek
halál lett a vége, — kettőnek végelonyo-
morodás. Füleki Pál gyógyszerész anyar-
zálta a szalkai lisztből stított kenyereket
s arzenikumot talált bennök; a járásbíró-
sághoz beklütött jelentéshez csatolta a
mérő biztos jelenléteére való arzenikum-
tilkrot is porcellán táblán. Dr. Felletár
Emil budapesti orsz. vegyész szintén kon-
statálta az arzenikumot a kenyerekben s
a meghalt négy éves fiucska beleiben.
Schvarcz a malmában volt korpakészletet
elégte, hasonlóan a malmában örölt s
már a boltokban árulásra kész lisztet, az
alispán 200 frtig bírságot a malom tu-
lajdonost és malmát rendőri felügyelet alá
helyezte. — Varga András m. szalkai lakos
határozott mérgezési tünetek közt elhalt,
s két jelenlevő orvos vesebajt és tüdőgü-
müsdést konstatált a halál okául. Ezek
ellenében Dr. Neuburg Gyula m. szalkai
kórhóros fenntartá azon nézetét, hogy itt
arzen mérgezés forog fenn. S az ő er-
élyességének köszönhető, hogy a holtest
belrései a budapesti egyetemre felküldetek
megvizsgálás végett. És mi történt? Dr.
Neuburg azon este midőn a boncolás
történt, — talán (?) hogy két más orvos
ellenézeté daczára bátran kimondá véle-
ményét, — a kaszinóból hazament, drabális
gubás ember által orvult megtámadtatott,
a reámért botlást azonban, bátran szembe-
szállva a támadóval, balkarjával szoren-
csezen felfogta, az ipse pedig a bot hátra-
hagyása után hőileg megtutott. A merénylőt
a rendőrség felfedezte. Neve Putrik Mihály,
ezelőtt a Schvarcz féle gőzmalomban szol-
gált. Kihalgatása alkalmával azt adta elő,
hogy dr. Neuburggal semmi baja nem volt,
hanem a Schvarcz Mór gőzmalom tulaj-
donos sáfárja, bizonyos Tanb vagy Bumerli
Abris 10 frtot ígért neki, ha dr. Neuburgot
megöli; ezért vállalkozott az orgyokos-
ságra. A vizálati iratok a szathmár-nemzeti

Különböztetendők mondok azon

— **Aigner Lajos** derék könyvkiaadó ismét
egy új vállalatot indított meg „Szépirodalmi
Könyvtár“ cím alatt. A megjelent első füzet
1. számú megkezdő Helios költemények fordítását
Endrői Sándortól. — A második szám Mikló
Lizdortól. „Mindentől és seholt“ tartalmazza. A
díszesen kiállított füzetek kététhetente jelennek
meg 8-értben. Minden kötethez a szerzőnek föny-
nyomatú arczképe járul. — Előfizetési ár egy
évre: 26 füzetre) 7 frt 50 kr. — Egy füzeti ár 30 kr.

— **A „Magyar Könyvesház“** című Aigner
féle vállalatból megjelent a 79—81. szám, tartal-
muk: „Megtorló egymást“ elbeszélés Kvaszay Ed-
től, és „Három talakozás“ Turgenev ívántól Pa-
taky Antal fordításában. Az előbbi kettős szám
ára 40 kr. az utóbbi pedig 20 kr.

— **Rautmann Frigyes** kiadásában Buda-
pesten megjelent „Magyar Lexicon“ 60. és 61-dik
füzete megjelent. Egyikhez Észak-Amerika képei,
a másikhoz az „emberi test“ a belső szervezeteit
előtűntető rajzolat van mellékelve. Egy füzeti ára
30 kr. Megrendelhető a helybeli könyvkereskedé-
sekben is.

— **Képes Császári Lapok.** A 48-ik szám
tartalma: Rokon szivak találkozás. Elbeszélés,
írta Hevesi József. — Az újköltés. Léval költe-
ménye. Lant és kard, vagy: Petőfi élete és halála.
Írta Áldor Imre. [Folytatás.] — A titok. Vacuao
Emil elbeszélése. [Vége.] — Érdekes amerikai
vendégek. — A esküvő. — Utazás Közép-Ameri-
kában. — Az első szülő. — Beteg szivak. Elbe-
szélés, írta Dagró Vilmos. — A bankar ut titkai.
raddon E. regánya. [Folytatás.] — Humor: Ado-
mák. — Mozik: — Gondolatok. — Szerkesztői
üzenetek.

— **Képek:** A-csikóca. — Az első szülő. —
Utazás Közép-Amerikában. — A humorban: Ké-
kép. — A malkiban: Bözorkány mester az indi-
ánok közt. — A melléklet: A hét hírei. — Heti naptár
— Kérdések és feleletek. — Talányok. —
Talányfejtések — Feleletek folytatása. — Hir-
detések. — A havi melléklet. „Novilág“ című dívatlap
augusztus havi száma a jelen számban van mellé-
kelve. Kijadja Mehner Vilmos Buda-pesten. Elő-
fizetési ára egész évre 6 frt. 1. évre 1 frt. 50 kr.
Egyes heti szám ára 15 kr.

— **A panszlávizmus földrajzi lehetetlenség**
rögeszme,“ cím alatt kiadandó munkára előzede-
tése felhív szerzője Haya Mihály, ki művészek
irányát következőkben ismerteti:

„E mű feladata: az érdekléti fajok közt po-
litikai dogmává emelni ama gondolatot miké: a
szláv világba beekelt történelmi nemzetek — magyar,
román, török, görög — halála nélkül a panszláv-
izmus eszméje valószínűtlen; minőlfogva legszen-
tebb közös érdeknek ismerjük fel eme nemzetek,
a panszlav eszme valóítására övölő törekvéseket
közösen, élet-halál tusa áran is megakadályozni,
egyedül azért: mert valódsága ennek, ama nem-
zetek politikai halálát, physikai megsemmisülését
kérelmetlenül maga után vonná.

— Az angol legújabb parlament választásokkal
a russaphil elemek szaporodtak; szükség tehát ma-
gunkat az adott helyzettel szemben tájékozunk.

Fajunk a három halom és négy folyam ölen
ezer év óta hatalmas, — s e romlatlan, e fertöz-
zeten faj új, dicősből eredelegi nyúló életre ör-
demestül, jogosult s hivatalos is, — de csak úgy:
ha mint mindenkor eddig a viszonyoknál számolni
tudott, ma is a politikai helyzet magaslattára emel-
kedni képes; ha európai barátaival egy: mint elle-
neivel szemben kiépített magatartásának öntudo-
tos kőronnalzatával bír.

Minden nép, faj, stb. egyén is ma egyéni
függetlensége érvényre juttatásáért hatalmas túsát
viv; s méltán: mert az egyéni szabadság, függet-
lenség a naggya, hatalmas fejlődés feltétele.

Nemzeti egységünknek, függetlenségünknek
nem egy csapás fenyegette már századokon át; de
e nemzet önmagában bízott; erejével egy mint
barátaival s elleneivel józanon számolt; s mint
olyan, száznanyi ellen közt fenállott, sőt virult egy
hosszu ezreden át.

Ma a panszláv áramlat fenyeget; de e nemzet
bírní fog ma is helyzetének tiszta tudatával, meg-
küzélhetni fog ez áramlattal is; s nem; vesztet el,
míg az eszút Dunának nagy tükörén egy honi
nem pihen.“

Előfizetési ár o. é. 1 frt. Az előfizetési ivatek
az aláírási összegekkel, vagy azok az utánvétli be-
folyásait kézeskedő tisztán olvasható aláírással,
budapesti lakosmra: vánházakort 11-ik szám, 22.
ajtó, folyó é szeptember hava végéig beküldendők
lennének.

Szives gyűjtőknek 10 előfizető után tisztelet-
példány jár.

Hazaírási tisztelettel.
Haya Mihály.
„A keleti kérdés“ stb. szerzője.

Különböztetendők mondok azon

— **A „Anker“** élet és járadék biz-
tosító társaságnál 1880 július hóban benyün-
tatott összesen 655 bevallás 1,117,215
frt biztosítandó összeggel, és pedig: 432
bevallás 319,674 frttal halálesetre, és 263
bevallás 479,900 frttal életesetre.

Kiállítva lón 359 kötvény 569,536
frttal halálesetre, és 201 kötvény 272,907
frttal életesetre; összesen tehát 560 kötvény
838,443 frttal.

A havi bevétel volt 137,887 frt halál-
eseti díj, és 106,863 frt betételekben, összes-
en: 274,750 frt.

Halálesetekért kifizetett 65,908 frt.
Ez évben benyünjatott 3746 bevallás,
7,703,948 frttal, és kiállítatott 3612 kötvény:
6,415,022 frttal ugyanezen időben bevételt
1,663,952 frt. — halálesetekért pedig kifizet-
tetett: 400,096 forint.

A társaság működése kezdetétől fogva
halálesetekért kifizetett 9,498,480 frt, és
az 1871/79-ik üzleti társulási (Associatio)
eredménye 12,656,084 frt volt.

— **Szerkesztői üzenetek.**
„Emilkezet“ című költemény közzirata már
viszszanem küldött. Egyáltalán nem vállalkoz-
tunk keziratok visszaküldésére a miut az a lap
cízómon olvasható.

Podraza János helyben. Nyílttérbe való.

— **NAGY FERENC**
leptalajdonos.
HAKSCH EMIL — KIS JÓZSEF
felelős szerkesztő. Szerkesztői társ.

— **IRODALOM.**

— **Aigner Lajos** derék könyvkiaadó ismét
egy új vállalatot indított meg „Szépirodalmi
Könyvtár“ cím alatt. A megjelent első füzet
1. számú megkezdő Helios költemények fordítását
Endrői Sándortól. — A második szám Mikló
Lizdortól. „Mindentől és seholt“ tartalmazza. A
díszesen kiállított füzetek kététhetente jelennek
meg 8-értben. Minden kötethez a szerzőnek föny-
nyomatú arczképe járul. — Előfizetési ár egy
évre: 26 füzetre) 7 frt 50 kr. — Egy füzeti ár 30 kr.

— **A „Magyar Könyvesház“** című Aigner
féle vállalatból megjelent a 79—81. szám, tartal-
muk: „Megtorló egymást“ elbeszélés Kvaszay Ed-
től, és „Három talakozás“ Turgenev ívántól Pa-
taky Antal fordításában. Az előbbi kettős szám
ára 40 kr. az utóbbi pedig 20 kr.

— **Rautmann Frigyes** kiadásában Buda-
pesten megjelent „Magyar Lexicon“ 60. és 61-dik
füzete megjelent. Egyikhez Észak-Amerika képei,
a másikhoz az „emberi test“ a belső szervezeteit
előtűntető rajzolat van mellékelve. Egy füzeti ára
30 kr. Megrendelhető a helybeli könyvkereskedé-
sekben is.

— **Képes Császári Lapok.** A 48-ik szám
tartalma: Rokon szivak találkozás. Elbeszélés,
írta Hevesi József. — Az újköltés. Léval költe-
ménye. Lant és kard, vagy: Petőfi élete és halála.
Írta Áldor Imre. [Folytatás.] — A titok. Vacuao
Emil elbeszélése. [Vége.] — Érdekes amerikai
vendégek. — A esküvő. — Utazás Közép-Ameri-
kában. — Az első szülő. — Beteg szivak. Elbe-
szélés, írta Dagró Vilmos. — A bankar ut titkai.
raddon E. regánya. [Folytatás.] — Humor: Ado-
mák. — Mozik: — Gondolatok. — Szerkesztői
üzenetek.

— **Képek:** A-csikóca. — Az első szülő. —
Utazás Közép-Amerikában. — A humorban: Ké-
kép. — A malkiban: Bözorkány mester az indi-
ánok közt. — A melléklet: A hét hírei. — Heti naptár
— Kérdések és feleletek. — Talányok. —
Talányfejtések — Feleletek folytatása. — Hir-
detések. — A havi melléklet. „Novilág“ című dívatlap
augusztus havi száma a jelen számban van mellé-
kelve. Kijadja Mehner Vilmos Buda-pesten. Elő-
fizetési ára egész évre 6 frt. 1. évre 1 frt. 50 kr.
Egyes heti szám ára 15 kr.

— **A panszlávizmus földrajzi lehetetlenség**
rögeszme,“ cím alatt kiadandó munkára előzede-
tése felhív szerzője Haya Mihály, ki művészek
irányát következőkben ismerteti:

„E mű feladata: az érdekléti fajok közt po-
litikai dogmává emelni ama gondolatot miké: a
szláv világba beekelt történelmi nemzetek — magyar,
román, török, görög — halála nélkül a panszláv-
izmus eszméje valószínűtlen; minőlfogva legszen-
tebb közös érdeknek ismerjük fel eme nemzetek,
a panszlav eszme valóítására övölő törekvéseket
közösen, élet-halál tusa áran is megakadályozni,
egyedül azért: mert valódsága ennek, ama nem-
zetek politikai halálát, physikai megsemmisülését
kérelmetlenül maga után vonná.

— Az angol legújabb parlament választásokkal
a russaphil elemek szaporodtak; szükség tehát ma-
gunkat az adott helyzettel szemben tájékozunk.

Fajunk a három halom és négy folyam ölen
ezer év óta hatalmas, — s e romlatlan, e fertöz-
zeten faj új, dicősből eredelegi nyúló életre ör-
demestül, jogosult s hivatalos is, — de csak úgy:
ha mint mindenkor eddig a viszonyoknál számolni
tudott, ma is a politikai helyzet magaslattára emel-
kedni képes; ha európai barátaival egy: mint elle-
neivel szemben kiépített magatartásának öntudo-
tos kőronnalzatával bír.

Minden nép, faj, stb. egyén is ma egyéni
függetlensége érvényre juttatásáért hatalmas túsát
viv; s méltán: mert az egyéni szabadság, függet-
lenség a naggya, hatalmas fejlődés feltétele.

Nemzeti egységünknek, függetlenségünknek
nem egy csapás fenyegette már századokon át; de
e nemzet önmagában bízott; erejével egy mint
barátaival s elleneivel józanon számolt; s mint
olyan, száznanyi ellen közt fenállott, sőt virult egy
hosszu ezreden át.

Ma a panszláv áramlat fenyeget; de e nemzet
bírní fog ma is helyzetének tiszta tudatával, meg-
küzélhetni fog ez áramlattal is; s nem; vesztet el,
míg az eszút Dunának nagy tükörén egy honi
nem pihen.“

Előfizetési ár o. é. 1 frt. Az előfizetési ivatek
az aláírási összegekkel, vagy azok az utánvétli be-
folyásait kézeskedő tisztán olvasható aláírással,
budapesti lakosmra: vánházakort 11-ik szám, 22.
ajtó, folyó é szeptember hava végéig beküldendők
lennének.

Szives gyűjtőknek 10 előfizető után tisztelet-
példány jár.

Hazaírási tisztelettel.
Haya Mihály.
„A keleti kérdés“ stb. szerzője.

